

ÖNSÖZ

Yönetim anlayışı alanında sürekli olarak dönüşümler geçiren bir dünyada yaşamaktayız. Gelecekte bu dönüşümlerin sona ereceği ve bütün toplumların 'ideal' olarak adlandırılabilen bir yönetim tarzını benimseyeceği bir günün var olmayacağı da bilinmektedir. Çünkü toplumlar, aynen kendisini oluşturan bireyler gibi 'yaşayan' ve 'tekamül eden' varlıklardır.

Her yönetim sisteminin diğerlerinden alabileceği dersler ve örnek uygulamaları vardır. Özellikle iletişim ve ulaşım imkanlarının büyük gelişme gösterdiği günümüz dünyasında, toplumların birbirleriyle olan etkileşimleri daha yüksek düzeylere ulaşmıştır. Ortak aklın ürünü olan bazı değerler, devletlerin münferit yönetim ve siyaset tarzından bağımsız olarak evrensel kültürde yerini bulmakta, toplumlara birer kutup yıldızı gibi yön göstermektedir.

Bu çerçevede, genel kabul gören birtakım değerlerin varlığından söz etmek mümkündür. Örneğin, 'devletin küçülmesi', böylece yönetimin ve ekonominin liberalleşmesi eğilimi görülmektedir. Bu eğilim, dağılan Doğu Bloku devletlerinde doğal olarak yüksek düzeyde gözlenmektedir. Diğer taraftan, öteden beri yarı-liberal ya da liberal olarak tanımlanan ülkelerde de gittikçe daha fazla sayıda kamu hizmetinin özelleştirilmesi veya kamu kurumlarının özel sektör mantığı içerisinde yönetilmesi gibi dönüşümler yaşanmaktadır.

Yerleşme ve yerinden yönetim konuları da yükselen değerler arasında yer almaktadır. Hizmetlerin tek merkezden değil, vatandaşa yakın birimler tarafından yürütülmesinin gerekliliği konusunda yaygın bir mutabakat gözlenmektedir. Bu yaklaşım, sadece demokratik yönetim anlayışının bir uzantısı olduğu için kabul görmemekte, aynı zamanda gelişme ve kalkınmayı kolaylaştıran bir katalizör olarak da değer kazanmaktadır. Gerçekten de daha 'demokratik' ve daha 'gelişmiş' olarak tanımlanabilecek ülkeler, yetkiyi tabana yayabilen, bir başka ifadeyle yerinden yönetim ve yetki genişliği hususlarında daha ileride bulunan ülkelerdir.

Elinizdeki bu çalışma, farklı coğrafyaların ve tarihsel birikimlerin ürünü olan yönetim sistemlerini birarada sunma amacını taşımaktadır. Farklı devletlerin siyasi ve idari yapısı incelenirken, bu yapının sadece 'nasıl' belirlendiği üzerinde durulmamakta, aynı zamanda 'neden' böyle olduğu sorusuna da cevap aranmaktadır. Sistemlerin şekillenmesinde etkili, tarihsel olayların yanında, siyasi, ekonomik, coğrafi, etnik, dini, kültürel vb. faktörlerin rolü de irdelenmiştir. Bu anlamda kitap, yönetim yapılanmalarına dinamik bir anlayışla ışık tutmaktadır.

Konulara sadece akademik bir bakış açısıyla değil, aynı zamanda yönetici gözüyle yaklaşılması, bunun neticesi olarak sistemlerin uygulamaya dönük yönlerinde önplana çıkarılması çalışmaya ayrı bir zenginlik katmaktadır. Elinizdeki kitap böylece, hem bu alanda çalışma yapan teorisyenler ve politika üretenler için referans, uygulayıcılar için de bir rehber olacaktır.

Kitabın hazırlanmasında, koordinasyon görevini üstlenen ve bünyesinde çalışma grubu oluşturulan Bakanlığımız Strateji Merkezi Başkanlığı ile kitabın editörlüğünü üstlenen Vali Koraltay Nitas ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Abdülkadir AKSU
İçişleri Bakanı